

ge of als eerste in een onderkende behoefte voorzien. De eigenschappen van het product of de productvariant kunnen ook betrekking hebben op maatschappelijke belangen zoals energieverbruik, milieuvriendelijkheid, veiligheid, duurzaamheid/repareerbaarheid, enzovoort. Een soortgelijke opmerking kan worden gemaakt bij de strategie van 'customer intimacy': in heel nauw contact of samenwerking met de doelgroep precies dat doen of leveren waaraan precies op dat tijdstip behoefte bestaat. En eveneens bij 'operational excellence': als enige of als eerste volgens bepaalde (hoge) standaarden van efficiency of kwaliteit kunnen produceren en leveren of aan bepaalde eisen, normen of bepalingen kunnen voldoen.

Ieder product heeft een levenscyclus. Afhankelijk van soorten producten en markten varieert de lengte van deze cyclus van enige maanden (modegevoelige artikelen, hypes) tot een groot aantal jaren (sommige types personenauto's zoals de Volkswagen Kever). Gedurende de levenscyclus doorloopt het product de verschillende fasen van: marktontwikkeling, productontwikkeling, technisch productontwerp, ontwerp voortbrengingsmethode/fabricagemethode, productie/fabricage en het op de markt brengen en leveren. Dit is vanzelfsprekend een schetsmatige weergave. Voor verschillende soorten producten en diensten kan men dit nader detailleren. Waar het om gaat is dat in iedere fase bijdragen (kunnen/moeten) worden geleverd aan het proces van waardecreatie. Door het nauwkeurig bepalen en plannen van iedere fase ontstaat een nauwkeurig en gedetailleerd inzicht in de (toekomstige) stromen van inkomsten en uitgaven en de momenten waarop deze zich zullen voordoen. Zo kan men bijvoorbeeld effectief werk maken van kostenbeheersing. Besparen op fabricagekosten bijvoorbeeld doet men veel effectiever in de verschillende ontwerpfasen dan wanneer men al in de productiefase is. Maar dit maakt het ook mogelijk om in de verschillende fasen aandacht te besteden aan aspecten van maatschappelijk belang. Aan het creëren van maatschappelijke waarde.

Bedrijfswaarde en maatschappelijke waarde hoeven dus niet elkaars tegenstanders te zijn. Zij kunnen bondgenoten zijn. Voorwaarde hiervoor is dat men er met behulp van verschillende beleidsinstrumenten in slaagt maatschappelijke aspecten en belangen te internaliseren in het proces van waardecreatie binnen ondernemingen. Naarmate dit proces binnen een onderneming beter is ontwikkeld, bijvoorbeeld door toepassing van methodes van 'life cycle costing' zal dit beter mogelijk zijn.

Naarmate een onderneming haar strategie en technieken van waardecreatie beter heeft ontwikkeld, zal zij dus ook beter in staat zijn tot het creëren van maatschappelijke waarde.

Men zegt dus niet te weinig als men het doel van een onderneming formuleert als: het creëren van waarde.

(Wordt vervolgd.)

## EXTERNE VERSLAGGEVING

### Aanpassingen Titel 9 BW 2 aan de richtlijnen van de EU

2009-016

Door: drs. P.W.A. Kasteleyn EMFC RC

Titel 9 BW 2 is op een aantal punten aangepast op grond van Richtlijn 2006/46/EG. Dit betreft met name de toevoeging van de vermelding van niet in de balans opgenomen regelingen en van transacties met verbonden partijen (aan artikel 2:381 BW). Tevens is er een aanvulling over de vermelding in de verklaring van de accountant van tekortkomingen in het jaarverslag (aan artikel 2:393, lid 5 BW).

#### Regelingen die niet in de balans zijn opgenomen

Vermeld moet worden wat de aard, het zakelijk doel en de financiële gevolgen zijn van niet in de balans opgenomen regelingen van de rechtspersoon. Dit is van toepassing als de risico's of de voordelen die uit deze regelingen voortvloeien van betekenis zijn en voor zover openbaarmaking van dergelijke risico's of voordelen noodzakelijk is voor een goede beoordeling van de financiële positie van de rechtspersoon.

Voorbeelden van vermelding van dergelijke regelingen zijn de gecombineerde koop- en terugkoopregelingen, 'special purpose'-vennootschappen, risico- en winstdelingsregelingen, regelingen met betrekking tot de consignatie van aandelen, securitisatie en operationele leaseregelingen.

#### Transacties met verbonden partijen

Er moet melding gemaakt worden welke transacties de rechtspersoon niet onder normale marktvoorwaarden met verbonden partijen is aangegaan. De toelichting bevat:

- De omvang van die transacties (die van belang zijn).

- De aard van de betrekking met de verbonden partij.
- Andere informatie over de transacties die nodig is voor het inzicht in de financiële positie van de rechtspersoon.

Informatie over individuele transacties kan worden samengevoegd naar de aard ervan, tenzij gescheiden informatie nodig is om inzicht te verschaffen in de gevolgen van de transacties met de verbonden partijen voor de financiële positie van de rechtspersoon. De vermelding van transacties tussen groepsmaatschappijen kan achterwege blijven, als dochtermaatschappijen die partij zijn bij de transactie geheel in eigendom zijn van (een of meer) leden van de groep.

### Tekortkomingen in het jaarverslag vermelden in de accountantsverklaring

De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring over de getrouwheid van de jaarrekening. Artikel 2:393 lid 5 BW geeft de noodzakelijke elementen van een dergelijke verklaring. Hieraan toegevoegd is dat de accountant gebleken tekortkomingen in het jaarverslag of tekortkomingen in de toevoeging van de overige gegevens in de accountantsverklaring moet vermelden, uiteraard voor zover de accountant dat kan beoordelen. De voorschriften met betrekking tot het jaarverslag (artikel 2:391, lid 5 BW) kennen de toevoeging dat het accountantsonderzoek ook betrekking kan hebben op een verklaring over de corporate governance.

Medio december 2008 zijn de aanpassingen in Titel 9 van Boek 2 BW in het Staatsblad gepubliceerd. De wijzigingen hebben betrekking op de boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2008. Hierbij zijn een aantal vrijstellingen van toepassing:

**Tabel 1: Vrijstellingen artikel 2:381 BW**

Groote rechtspersoon (artikel 2:396 lid 1, artikel 2:396 lid 1)	Regelingen die niet in de balans zijn opgenomen	Transacties met verbonden partijen
Klein	Vrijstelling	Vrijstelling
Middelgroot	Vrijstelling	Vrijstelling, tenzij het een nv betreft
Beursgenoteerd (ook klein en middelgroot)	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
Groot	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling

## Pensioenen in de jaarrekening: aanpassing van RJ 271

2009-017

Door: drs. R.A.H.M. Aalbers

Eind december 2008 heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) 'Uiting 2008-6: Aanpassing RJ 271.3 Personeelsbeloningen-Pensioenen' gepubliceerd. De verslaggevingsstandaard RJ 271 heeft betrekking op de verwerking van pensioenen in de jaarrekening van niet-beursgenoteerde ondernemingen. Met de aanpassingen worden een aantal in de praktijk geconstateerde problemen opgelost.

De aanpassingen zijn een tussenstap op weg naar toekomstige andere verslaggevingsstandaarden over pensioenen en zijn van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2009. Eerdere toepassing wordt aanbevolen.

### Belangrijkste aanpassingen ten opzichte van de vorige richtlijn

1. Er is gekozen voor een benadering waarbij voor de rechtspersoon het bestaan van beperkte actuariële risico's classificatie als toegezegde-bijdrageregeling niet in de weg hoeft te staan.
2. Er is een overzicht opgenomen van de pensioenovereenkomsten zoals die in de Pensioenwet worden onderscheiden evenals de daarbij behorende kenmerken en risico's. Daarbij zijn ook Collectieve Defined Contribution (CDC)-regelingen betrokken (zie ook punt 5).
3. Nadere uitleg wordt gegeven over de invloed van positieve actuariële risico's op de classificatie. Zowel negatieve als positieve actuariële risico's dienen te worden betrokken in de beoordeling van de classificatie van pensioenregelingen.
4. Pensioenregelingen die (direct) door een verzekeringsmaatschappij worden uitgevoerd worden in beginsel aangemerkt als een toegezegde-bijdrageregeling, tenzij omstandigheden anders uitwijzen.
5. Er zijn nadere bepalingen over CDC-regelingen opgenomen. De wijze waarop de overeengekomen premie wordt bepaald is in principe doorslaggevend voor de classificatie van dergelijke regelingen.
6. Een definitie van een middelloonregeling is toegevoegd. Uit deze definitie vloeit voort dat geen rekening behoeft te worden gehouden met geschatte toekomstige salarisstijgingen;
7. Middelgrote ondernemingen met een toegezegd-pensioenregeling hoeven slechts eens per drie jaar een pensioenberekening te maken, tenzij het deelnemersbestand significante afwijkingen kent en/of er wijzigingen in de regelingen zijn doorgevoerd.